

Rändamine maailmade vahel

Paljud Lõuna-Ameerika rahvad uskusid, et maailmapuu ühendas taevast ja maad. Kuid isegi siis, kui universumi kihid olid eraldatud ja puu või ühendavad vääntaimed katki rebitud, oli vahel siiski võimalik taevast maale ja maalt taevasse liikuda.

Canelos-ketšuaad elasid Andidest ida pool Amazonase madalikul tänapäeva Ecuadori territooriumil. Vihmametsades elava rahvana uskusid canelosed, et ilmaolendid olid taevase ja maise maailma vahendajad. Udu viis elu ülespoole, samal ajal kui vihm tõi vaime ja teisi taevaseid olendusi allapoole. Linnud olid aga sõnumitoojad, kes kandsid laule taevast maale ja allmaailma. Nad uskusid, et jõgedes elutsev hiigelsuur anakonda suutis ennast vikerkaareks muutes ühendada veemaailma taevaga.

Caneloste arvates võisid isegi lihtnimised kahe maailma vahel rännata. Abikaasad reisisid vahetevahel unenägudes koos erinevates maailmades. Enne koitu ärgates võrdlesid nad oma kogemusi ja püüdsid neid seletada. Enamikus Amazonase kultuuridest olid erinevate maailmade vahelisteks ühenduslülideks harilikult šamaanid, kes tavaliselt liikusid ühest maailmast teise hallutsinogeenide abil tekitatud transiseisun-

dis. Waiwai šamaan jõi näiteks *kaahi*'t. Seda jooki valmistati taeva keskel asuva Akuena järve kallastelt pärinevast väänkasvust. (Tänapäeva meditsiin on selle nõiajoogi tunnistanud üheks *ayahuasca* liigiks. See on hallutsinatsioon tekitav jook, mida pruulitakse Amazonase vihmametsades kasvavast hiigelsuurest liaanist, mille botaaniline nimi on *Banisteriopsis caapi* ehk Amasoonase kaapiväät.) Pärast joogi manustamist suutis šamaan alustada hingerännakut taeva sellesse ossa, kus asusid tema vaimsed abilised, või anakonda rahva pimedasse ja soisesse allmaailma.

Kolmas võimalus oli minna mägedesse jumala jutule. Näiteks läks rahvas, kelle elu sõltus nende peamisteks saakloomadeks olevatest pekaaridest, mägedesse nende sealaadsete loomade valitseja Pekaaride Isa juurde. Tema oskas oma maiste alamate nimel vaimude maailmaga kõnelda. Teda sai saata haigete röövitud hingi päästma või välja kaupleva rikkalikke loomakarju rahvale kütamiseks.

